

Kadernota 2020

Voorzitter,

Voor ons ligt de kadernota van 2020. We zijn voor ongekende uitdagingen geplaatst, die we als Laarbeek zelden of nooit hebben meegemaakt.

Aangezien er al langere tijd signalen zijn dat Laarbeek op financieel vlak aan de bak moet, zijn we als voltallige raad al maanden met het ambtelijk apparaat in een uitgebreid traject aan het kijken naar de mogelijkheden en onmogelijkheden om een sluitend huishoudboekje voor elkaar te krijgen. We willen daarom graag iedereen hartelijk danken die een bijdrage heeft geleverd bij de totstandkoming van deze kadernota. Dat de verwachte tekorten nog veel hoger zijn dan we hadden kunnen inschatten, maakt de situatie alleen maar lastiger. Daar ga je met al je goede bedoelingen. Dank je wel Den Haag... Want als je heel eerlijk bent, dan leiden deze Haagse maatregelen tot een verschuiving van de zorgkostenpremie bij de zorgverzekeraars, naar een zorgkostenpremie die is weggemoffeld in de OZB.

ABL staat voor een sterk sociaal Laarbeek, met goede voorzieningen en met een sterk sociaal netwerk waar alle mensen mee kunnen doen. Waar onze vrijwilligers beloond worden voor hun geweldige inzet en waar er plaats is voor iedereen in onze samenleving. Dat vraagt in deze tijd om een andere politieke aanpak. Samen optrekken maakt ons sterker en zorgt voor stabiliteit in onze samenleving. Dat is wat Laarbeek nu nodig heeft en van ons wordt verwacht. Alleen dan kunnen we een statement maken naar Den Haag, voor ons mooie Laarbeek. De raadsbrede aanpak vanuit 'Handen ineen' is een krachtig instrument hierbij.

Vele gemeenten in Nederland maken financieel moeilijke tijden door. Het beslag dat bijvoorbeeld het sociaal domein op de begroting legt is fors. Taken worden door de overheid overgedragen, terwijl er onvoldoende financiële middelen hiervoor beschikbaar worden gesteld. Op deze manier worden we steeds afhankelijker van de Haagse kuren. "Als Den Haag wil bepalen zal het ook moeten betalen" werd vorige week nog gesteld door de Raad voor het Openbaar Bestuur. Niets is minder waar.

Als ABL zien we dat de ontwikkeling van het besteedbaar inkomen van onze inwoners steeds meer onder druk staat. Daar waar in Den Haag het geld tegen de plinten omhoog klotst, blijft de loonontwikkeling en koopkracht voor de inwoners achter. Zo zien we de totale lasten toenemen. Denk aan bijvoorbeeld de zorgpremie, de btw-verhoging, energietoeslagen etc. Vorige week is zelfs door een minister nog geopperd dat de prijzen van ons voedsel eigenlijk verder omhoog zouden moeten. Dit alles in het licht dat de collectieve lastendruk steeds hoger wordt. Inmiddels is deze al 3% van het bruto binnenlands product hoger dan voor de financiële crisis het geval was. Dit zien we terug in de netto-inkomens van de burgers. Volgens het CPB is de economie sinds 2002 met 15% gegroeid en het besteedbaar inkomen met slechts 2%. Er zijn zelfs groepen in de maatschappij waarbij het zelfs is gedaald.

Dit alles geeft, meer dan begrijpelijk, een onbehaaglijk gevoel bij onze inwoners. We zien hierbij nieuwe vormen van sociale ongelijkheid ontstaan wat zeer onwenselijk is.

We hebben een hoog voorzieningenniveau, wat we in iedere kern willen behouden, en de lasten waren de laagste binnen de peelregio. Echter worden we nu geconfronteerd met forse tekorten. De huidige financiële situatie leidt er toe dat er lastige keuzes moeten worden gemaakt. Vergelijk het met het huishoudboekje thuis: geld dat er niet is kan niet worden uitgegeven, terwijl je vaste lasten blijven staan. Ook voor Laarbeek staan vele posten op de begroting waar een wettelijke verplichting aan ten grondslag ligt. De speelruimte is daardoor beperkt.

Niemand zit te wachten op een enorme OZB-verhoging. Maar met daarbij opgeteld de tegenvallende cijfers uit de meicirculaire lijkt een forse verhoging onafwendbaar. Wij vinden het daarom van groot belang om te kijken waar extra, maar wel reële, bezuinigingsmaatregelen toegepast kunnen worden. Dit alles om de nodige OZB-verhoging tot het hoogst noodzakelijke te beperken. Hierbij wil ABL wel graag tot een solide begroting komen, waarbij we niet de komende jaren opnieuw voor dit soort draconische maatregelen komen te staan. En ja, we begrijpen dat de Haagse grillen zich niet makkelijk laten voorspellen.

ABL wil hierbij wel nadrukkelijk de afspraak maken, dat een OZB-verhoging alleen acceptabel is, als we in betere tijden ook bereid zijn om deze weer te verlagen en/of sommige pijnlijke bezuinigen weer terug te draaien.

Dan de voorgestelde bezuinigingen. Bezuinigingen die pijn gaan doen. Zoals het verlagen van subsidies voor verenigingen of de bibliotheken. Juist de inwoners van Laarbeek die de smeerolie van onze gemeenschap zijn, worden hierdoor geraakt. Dit voelt niet goed, maar we begrijpen dat iedereen zijn bijdrage moet leveren.

Wij denken dat er extra inkomsten en extra bezuinigingsmaatregelen mogelijk zijn om zodoende de stijging van de OZB enigszins te kunnen drukken. Hierbij denken wij aan een 16-tal zaken, te weten:

1. RHCe
Belast de kosten voor commerciële partijen door.
2. Leges commerciële evenementen
Zorg dat de leges voor commerciële evenementen zoals WISH kostendekkend zijn. Dus niet een symbolisch bedrag van 1K, maar waarschijnlijk ca. 15K.
Doe dit dus ook bij andere evenementen, horecavergunningen e.d.
3. Uitbreiding personeel team duurzaamheid
Beperk de uitbreiding ook in de jaren t/m 2024 tot 0,5 FTE, zoals ook bedoeld is voor de jaren hierna.
4. Applicatiebeheer GBI
Opschalen is altijd makkelijker dan afschalen. Begin met 50% van de geprognoseerde uitbreiding van 0,5 FTE en kijk waar efficiency voordelen te behalen zijn of andere werkzaamheden kunnen vervallen.
5. Maatregelen klimaatadaptatie
Er wordt voorgesteld om rekening houdend met de nog op te stellen klimaatstresstest, reeds een budget voor 2020 van € 50.000, -- op te nemen voor de uitvoering van 'quick wins'.
Graag willen we eerst duidelijkheid over de uitkomsten van deze stresstest. Om te voorkomen dat we niet de goede dingen voor Laarbeek doen stellen wij voor het budget van € 50.000, -- niet als extra budget op te nemen, maar deze middelen te halen uit de bedachte en opgenomen investeringen van 2020 uit het GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan).

6. Gulden Land
Ondanks het mooie plan is het niet verantwoord deze investeringen nu te nemen, laat deze dus vervallen of zorg voor externe financiering.
7. Innovatiehuis De Peel
Dit lijkt Laarbeek te weinig op te leveren en is vaak maar op één Laarbeeks bedrijf gericht. Het is een mooi initiatief maar niet met zoveel gemeenschapsgeld. Stop met deelname aan het innovatiehuis.
8. Gebouwen aanpassing ontmoetingscentrum
De raad heeft hierbij bepaald dat er eerst een uitgebreider onderzoek/overleg moet komen en pas dan een besluit genomen wordt. De kans op een negatief besluit is reëel aanwezig. Het is daarom te voorbarig om al bedragen in onze begroting op te nemen, nog voordat er besluiten zijn genomen. Tevens merken wij op dat mocht de raad besluiten deze bedragen wel op te nemen deze overeenkomstig de richtlijnen moeten worden aangepast rekening houdend met onderhouds- en vervangingslasten.
9. Extra veld Sparta'25
Laat dit vervallen of zorg voor een uitvoering zonder dat daarvoor extra budget nodig is.
10. Rekenkamercommissie
Halveer het budget.
11. Raadsbudget uitstapje.
Halveer het budget.

Deze 11 punten zijn verwoord in de verschillende amendementen.

Vervolgens nog een 5-tal anderen maatregelen die we willen voorleggen:

1. Beheer en onderhoud van de openbare ruimte
Een goed beheer en onderhoud van de openbare ruimte draagt bij aan veiligheid en beleving. Dit wordt ook onderkent door onze inwoners. Als gevolg van bezuinigingen hebben we als raad de norm voor een goed beheer en onderhoud naar beneden bijgesteld. Echter steeds vaker en luider horen we de roep van onze inwoners dat men dit niet prettig vindt en er wel grenzen zijn. Als ABL zouden wij u willen vragen om in overleg met onze inwoners te bezien of we hier de handen ineen kunnen slaan, zoals dat is gebeurd bij de groenstrijd. Zodat inbreng en inzet van onze inwoners beloond kan worden op basis van de daarmee bereikte besparing.
2. Bomenvervangingsplan
Onderzoek of we de vervangingstermijnen verantwoord kunnen verlengen om zo een lagere jaarlast te krijgen.
3. Subsidiebeleid
Betrekt bij het op te stellen subsidiebeleid ook alle indirecte subsidies zodat een volledig beeld van werkelijke subsidie wordt verkregen. Op basis hiervan kan mogelijk tot een andere verdeling van doorvoering van de bezuinigingsmaatregel worden gekomen en mogelijk niet een generieke korting voor iedereen.
4. Bijstelling meerjarenonderhoudsplan Gemeentelijke gebouwen
Onderzoek op welke wijze er dekking hiervoor kan worden verkregen middels doorbelasting in huur.
5. Vierbinden

Vierbinden wordt vooralsnog buiten beschouwing gelaten. Voor dit moment begrijpelijk, maar voor de langere termijn niet gewenst. Wij stellen voor om later alsnog te onderzoeken of hier een bezuiniging mogelijk is.

We zien dat langzaamaan de rek uit de posten is waarop bezuinigd kan worden. Daarom moet helaas ook naar de inkomstenkant gekeken worden. Er ligt een voorstel om de OZB te verhogen en wat we tekort komen over 2018 uit de reserves te halen. Dit laatste heeft een invloed op ons weerstandvermogen. We moeten er voor waken dat we financieel gezond blijven, in combinatie met terughoudendheid m.b.t. lastenverhogingen. We willen daarom graag een doorkijk naar ons weerstandsvermogen, op basis van de voorliggende kadernota.

Daarnaast zijn er enkele bezuinigingsposten waarvan we graag onderzocht willen zien op welke wijze we deze anders vorm kunnen geven. Dit zijn:

1. Subsidie VVV

Gelet op de meerwaarde van een VVV voor Laarbeek, stellen wij voor om te onderzoeken hoe de VVV behouden kan blijven, eventueel in een andere vorm.

2. Subsidie bibliotheek

Ga in overleg met de bibliotheek na of de bezuinigingstaakstelling van 50K op een andere wijze vorm gegeven kan worden zodat de vestigingen in Aarle-Rixtel en Lieshout wel gehandhaafd kunnen blijven in eventueel een aangepast vorm en/of openingstijden. Tevens de vraag hoe het college hierbij aankijkt tegen de invulling van de rol voor taalvaardigheid en laaggeletterdheid door de bibliotheek. Oftewel op welke van de 5 kernfuncties van de bieb willen en kunnen we beter bezuinigen?

Tenslotte nog een paar belangrijke aandachtspunten.

1. Op dit moment is nog steeds sprake van een verhitte woningmarkt. We zien dat in Laarbeek in alle kernen behoorlijk wordt gebouwd. Dat is een goede zaak. Woningbouw in Lieshout en Aarle-Rixtel heeft prioriteit. Dat is goed, hier hebben we al regelmatig voor gepleit. Echter, we voorzien problemen om woningbouw op middel- en lange termijn in onze kernen te blijven realiseren. Graag willen wij komend jaar met het college werk maken van een debat over hoe we woningbouw op middel- en lange termijn kunnen blijven garanderen. Een belangrijke voorwaarde voor ons is wel dat open en groene ruimte behouden moet blijven.
2. Wij hebben de verkeersveiligheid hoog in het vaandel staan. We zijn daarom ook blij met alle verkeerswerkgroepen die Laarbeek rijk is. We zien hier goede initiatieven uit naar voren komen. Dit kunnen kleine zaken zijn zoals bewustwording dat een snelheid van 30 km in een kern de limiet is, tot uitgewerkte voorstellen voor bijvoorbeeld een rotonde op de kruising N615 bij de Deense Hoek. Gezien de financiële situatie is het echter een uitdaging om realistische beelden te blijven schetsen. Hoe voorziet het college hier de oplossingsrichting?
3. Concrete plannen rondom de Beekse Brug zijn al lange tijd meer dan gewenst. De diverse plannen hebben aangegeven dat een oplossing nog wel even op zich laat wachten wat wij als ABL ongewenst vinden. Met het aantreden van een nieuw provinciaal bestuur is het afwachten hoe dit dossier zich verder gaat ontwikkelen. ABL maakt zich hier zorgen over. Hoe kijkt het college hier tegen aan?

Voorzitter, tot zover in eerste instantie.